

Lekcja 6

8 lutego

BÓG MIŁUJE SPRAWIEDLIWOŚĆ

Tekst przewodni: Jr 9,24.

Zakres studium: Ps 33,5; Jr 18,7-10; Ml 3,6; Jk 1,17.

Wprowadzenie: W *Piśmie Świętym* miłość Boga i Jego sprawiedliwość są przedstawione jako nieodłączne cechy Jego charakteru. Te cechy wyjaśniają, dlaczego Bóg usilnie zabiega o prawość i sprawiedliwość.

Tematy lekcji

1. Miłość i sprawiedliwość idą ze sobą w parze. Choć nie nawykliśmy do myślenia o miłości i sprawiedliwości jako nierozzerwalnie połączonych ze sobą, w *Piśmie Świętym* prawdziwa miłość jest przedstawiona jako wymagająca sprawiedliwości, a prawdziwa sprawiedliwość jest motywowana miłością. Z drugiej strony fałszywa miłość bez sprawiedliwości prowadzi do zła, a udawana sprawiedliwość bez miłości przeradza się w zimny legalizm. Tak więc autentyczna miłość i sprawiedliwość adekwatnie opisują doskonały charakter Boga. On miłuje sprawiedliwość i pragnie widzieć ją stosowaną w świecie.

2. Miłowanie sprawiedliwości wymaga stałości. Sprawiedliwość jest podstawą panowania Boga. Jego działania są oparte na stałości Bożego moralnego charakteru, a nie przypadkowych decyzjach i niesprawiedliwych czynach. Sprawiedliwość Boga wypływa z Jego stałości - On nigdy nie kłamie ani nie łamie danych obietnic. Choć *Pismo Święte* potwierdza moralną niezmiennność Boga, wskazuje także, że Jego postępowanie w relacjach z ludźmi może zmieniać się stosownie do ludzkich decyzji.

3. Miłowanie sprawiedliwości bierze pod uwagę skrucę. W *Piśmie Świętym* znajdujemy stwierdzenia mówiące o tym, że Bóg nie zmienia zdania, co znaczy, że On nie kłamie. Jednak w *Starym Testamencie* znajdujemy także fragmenty mówiące o tym, że Bóg żałuje w tym sensie, iż nie wykonuje zapowiedzianej kary na ludziach czyniących zło. Nie znaczy to, że Bóg kłamał zapowiadając karę. Znaczy to, że w swoich relacjach z ludźmi Bóg zmienia swoje postępowanie wobec nich w odpowiedzi na ich skrucę i decyzję życia w więzi z Nim.

Zastosowanie: Zważywszy fakt iż Bóg może zmieniać swoje postępowanie w relacjach ze swoim ludem stosownie do tego, czy ludzie przyjmują Go, czy odrzucają, Jak możemy odzwierciedlać miłość i sprawiedliwość Boga reagując na niesprawiedliwość i zło czynione w świecie?

Część II: Komentarz

1. Miłość i sprawiedliwość idą ze sobą w parze.

Wielu ludzi nawykło myśleć, że miłość i sprawiedliwość wykluczają się wzajemnie. Według tego poglądu nie można być jednocześnie sprawiedliwym i miłującym. Według tego sposobu myślenia miłość jest pobłażliwa, więc przynajmniej w jakimś stopniu osłabia stosowanie sprawiedliwości. Z drugiej strony twierdzi się, że sprawiedliwość musi być obiektywna i wolna od emocji. Ma z tego wynikać wniosek, iż sprawiedliwość wyklucza wszelkie formy miłosierdzia i miłości.

Jednak ten pogląd nie jest jedynym (ani najlepszym) sposobem myślenia w kwestii zestawienia miłości i sprawiedliwości. W rzeczywistości miłość i sprawiedliwość nie znajdują się na przeciwnych biegunach. *Biblia* przedstawia je jako nierozzerwalnie związane ze sobą w opisie doskonałego charakteru Boga. W biblijnym całościowym ujęciu miłości i sprawiedliwości nie sposób myśleć o jednej bez przywołania drugiej. Sztuczna miłość wyzuta ze sprawiedliwości jest jedynie parodią miłości, zaś idea sprawiedliwości nie opartej na miłości to bezduszny legalizm. *Biblia* idzie jeszcze krok dalej w opisie charakteru Boga. Bóg nie tylko łączy w sobie miłość i sprawiedliwość - On miłuje sprawiedliwość (Ps 33,5; Iz 61,8).

Hebrajskie słowo tłumaczone jako sprawiedliwość w Ps 33,5 i Iz 61,8 to *mišpāt*. Zawiera ono pojęcie właściwego zarządzania. Według Roberta Culvera, podczas gdy nowożytna koncepcja demokratycznych rządów rozdziela funkcje legislacyjną, sędziowską i wykonawczą, *mišpāt* „nie ogranicza się jedynie do procesu sądowego”, ale odnosi się do „wszystkich funkcji władzy”. Z tego punktu widzenia, skoro nie istnieje rozdzielenie funkcji, władza w czasach biblijnych skupiała się w osobie władcy, a nie w kodeksach prawnych. Władca/sędzia posiadał zarówno władzę wykonawczą jak i „władzę sądenia”. Innymi słowy władca/sędzia nie tylko podejmował decyzje sędziowskie, ale także wykonywał je albo nakazywał ich wykonanie. Na przykład, kiedy Dawid odwołał się do Boga jako sędziego w swoim sporze z Saulem, Dawid rozumował nie tylko w kategoriach sądowego wyroku, ale także zakładał wykonanie wyroku, to znaczy ratunek przed Saulem i oczyszczenie z zarzutów: „Niech Jahwe sam rozsądzi nasze sprawy. Niech wejrzy na moją sprawę i niech jej broni, a Jego wyrok niech mnie wybawi z rąk twoich” (1 Sm 24,15 BKR) (Robert D. Culver, „2443 *mišpāt*”, w: *Theological Wordbook of the Old Testament*, red. R. Laird Harris, Gleason L. Archer Jr., Bruce K. Waltke, Chicago 1980, s. 948).

Jeśli weźmiemy pod uwagę takie szerokie zrozumienie sprawiedliwości, stwierdzenie, iż Bóg miłuje sprawiedliwość, wydaje się odnosić do co najmniej dwóch ważnych punktów naszego studium Boga. Po pierwsze, sprawiedliwość Boga odnosi się nie tylko do kodeksów prawnych, ale jest fundamentalnie osadzona w Jego sercu i charakterze. Po drugie, Bóg miłuje nie tylko rozważania o sprawiedliwości, ale także jej stosowanie.

2. Miłowanie sprawiedliwości wymaga stałości.

Skoro sprawiedliwość oznacza właściwy sposób sądenia i rządzenia, jak wskazaliśmy powyżej, to musi wykluczać możliwość przypadkowych, nieprzemyślanych decyzji władcy. Dlatego sprawiedliwość wymaga stałości i przewidywalności. Dwa zasadnicze fragmenty *Pisma Świętego*, jeden w *Starym Testamencie* a drugi w *Nowym Testamencie* są zazwyczaj używane dla potwierdzenia Bożej niezmienności. Choć pojęcie niezmienności wiąże się istotnie z filozoficznymi założeniami i dyskusją wokół nauki o Bogu w różnych tradycjach chrześcijańskiej teologii, można bezpiecznie stwierdzić, że Ml 3,6 i Jk 1,17 wyraźnie podkreślają niezmiennność moralnego charakteru Boga. Mówiąc wprost, Bóg jest przedstawiony jako moralnie niezmienny. Ml 3 to rozdział odwołujący się do sprawiedliwości Boga. Rozpoczyna się on po pytaniu o Bożą sprawiedliwość w Ml 2,17: „Gdzie jest Bóg sądu?”. Innymi słowy, co stanie się z „każdym, kto źle czyni” (Ml 2,17)? Odpowiadając na te fundamentalne pytania Ml 3 podkreśla nadejście sądu Bożego. „Lecz kto będzie mógł znieść dzień jego przyścia i kto się ostoi, gdy się ukaże?” (Ml 3,2). Sąd ten ma na względzie szczególnie historię buntu ludu Bożego, a przesłanie to jest wezwaniem do skruchy. Tak więc wymowa przyszłego sądu Bożego jest ostatecznie pełna nadziei.

W kontekście sądu i nadziei Pan podkreśla, że On się nie zmienia, a fakt ten jest powodem, dla którego Jego lud nie został wydany na zagładę (Ml 3,6). Niektórzy tłumaczą werset mówiący o Bożej niezmienności: „Ja, Pan, nie cofam moich obietnic”, co podkreśla moralną niezmiennność Boga w ramach przymierza, co sugeruje kontekst tego wersetu. Jednocześnie wezwanie w Ml 3,7 („Nawróćcie się do mnie, wtedy i Ja zwrócę się ku wam”) podkreśla aspekt więzi i pozytywną zmianę postawy ze strony Boga, której pragnie on dokonać w odpowiedzi na oczekiwaną skruchę ludu.

W Jk 1,17 również podkreślone jest pojęcie stałości i moralnej niezmienności Boga. Kontekst Jk 1 wskazuje, że pokusy nie są inicjowane przez Boga, jako że On udziela nam wyłącznie dobrych i doskonałych darów z wysokości. Nie daje nam dowolnej mieszaniny pokus i darów, ale zawsze i tylko dary. Jako „Ojciec światłości” nie ma On w sobie „żadnej odmiany ani nawet chwilowego zaćmienia” (Jk 1,17). Powiązanie między Bogiem jako Stwórcą światłości a stałością Boga występuje także w Ps 136,7-9 jako część zasadniczego cyklicznego przesłania psalmu: „Albowiem na wieki trwa łaska jego!”. W tych wersetach psalmista podkreśla stwórczą moc i stałość Boga: „Tego, który uczynił wielkie światła, albowiem na wieki trwa łaska jego! Słońce, aby panowało we dnie, albowiem na wieki trwa łaska jego! Księżyc i gwiazdy, aby panowały w nocy, albowiem na wieki trwa łaska jego!” (Ps 136,7-9).

3. Miłowanie sprawiedliwości bierze pod uwagę skruchę.

Wydaje się, że *Stary Testament* zawiera paradoksalne stwierdzenia dotyczące Bożego żalu i zmiany decyzji. Owszem, mamy fragmenty takie jak Lb 23,19 („Bóg nie jest człowiekiem, aby nie dotrzymał słowa ani synem człowieczym, aby żałował. Czy On powiada, a nie czyni, i mówi, a nie spełnia?”) i 1 Sm 15,29 („Ten, który jest chwałą Izraela, nie kłamie i nie żałuje, bo nie jest człowiekiem, aby żałować”), potwierdzające stałość Boga. Ściślej mówiąc, Bóg nie zmienia zdania. Zasadniczym przesłaniem tych stwierdzeń jest to, że Bóg nie kłamie, co jest zgodne z nowotestamentową nauką o Bogu, np. w Tt 1,2 i Hbr 6,18.

Jednak z drugiej strony inne fragmenty *Starego Testamentu* mówią, że Bóg żałował czegoś w tym sensie, iż nie wykonał kary ogłoszonej przeciwko tym, którzy dopuścili się zła. Jednym z najczęściej cytowanych przykładów jest miłosierdzie okazane przez Boga mieszkańcom Niniwy (Jon 3,10). Na początku Jon 4 sam prorok wyraża niezadowolenie ze zmiany decyzji dokonanej przez Boga. Wyjaśnienie Jonasza, dlaczego nie chciał ogłosić nadchodzącej kary Bożej na mieszkańcach Niniwy podkreśla jeszcze mocniej miłosierne nastawienie Boga: „Ach, Panie! Czy nie to miałem na myśli, gdy jeszcze byłem w mojej ojczyźnie? Dlatego pierwszym razem uciekałem do Tarsyzsu; wiedziałem bowiem, że Ty jesteś Bogiem łaskawym i miłosiernym, cierpliwym i pełnym łaski, który żałuje nieszczęścia” (Jon 4,2).

Jon 4,2 podaje co najmniej trzy ważne powody, dla których zmiana decyzji Boga nie powinna być dla nas zaskoczeniem. Po pierwsze, sam Jonasz zauważa, iż podejrzewał od początku, jaki będzie efekt zapowiedzi kary ogłoszonej w Niniwie. Spodziewane okazanie miłosierdzia przez Boga jest rzeczywistym powodem ucieczki Jonasza do Tarsyzsu. Po drugie, stwierdzenie Jonasza o Bogu jest echem Wj 32,14 i Wj 34,6-7, gdzie zmiana decyzji Boga dotyczyła Izraelitów. Tak więc na długo przed zmianą decyzji w sprawie mieszkańców Niniwy Bóg uczynił coś podobnego dla Izraelitów. Po trzecie, tego rodzaju zmiana decyzji nie oznacza, że Bóg kłamał zapowiadając karę. W Jr 18,7-10 sam Bóg wyjaśnia: „Raz grożę narodowi i królestwu, że je wykorzeńię, wyrwę i zniszczę, lecz jeżeli się ów naród odwróci od swojej złości, z powodu której mu groziłem, to pożałuję tego zła, które zamierzałem mu uczynić. Innym razem zapowiadam narodowi i królestwu, że je odbuduję i zasadzę, lecz jeżeli uczyni to, co jest złe w moich oczach, nie słuchając mojego głosu, to pożałuję dobra, które obiecałem mu

wyświadczyć”. Tak więc Bóg w ramach więzi zmienia swoją postawę wobec ludzi, jeśli oni w relacji z Nim zmieniają postawę wobec Niego.

Zastosowanie

Pismo Święte stwierdza niezmiennność Boga, ale jednocześnie wskazuje, że w relacjach z ludźmi Bóg zmienia swoje decyzje stosownie do tego, czy ludzie przyjmują Go, czy odrzucają. Pamiętając o tym odpowiedzcie na poniższe pytania i omówcie wasze odpowiedzi:

1. Jak możemy odzwierciedlać sprawiedliwość Boga reagując na niesprawiedliwość i zło czynione w świecie?

2. Bóg żałuje i zmienia swoje decyzje zależnie od postawy ludzi wobec Niego. Czy Boża sprawiedliwość jest nacechowana zemstą i odpłatą, czy raczej nakierowana na odrodzenie? Wyjaśnij swoją odpowiedź. Jak Boży żal łączy się z odrodzeniem?

3. Bóg jest gotowy zmienić decyzję i odnowić więź z ludźmi. Wiedząc to, jak możemy okazywać sprawiedliwość i miłość w odbudowywaniu zerwanych więzi?

4. Czy zdarzyło ci się, że próba przeciwstawienia się niesprawiedliwości nie powiodła się? Jeśli tak, jak na to zareagowałeś? Jak możesz nadal szerzyć sprawiedliwość i pomagać pokrzywdzonym?

5. Czy zdarzyło ci się zostać potraktowanym niesprawiedliwie? Jeśli tak, jakie były tego skutki? Jak to doświadczenie wpływa na twój sposób traktowania bliźnich?

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

- **Przewodniki**- materiały uzupełniające treść „Lekcji biblijnych”.
- **Pytania**- propozycje przebiegu zajęć i pytań do dyskusji w szkole sobotniej.

www.adwent.pl

dział: Studium biblijne

- **Materiał do „Czasu misji”:**
<https://adwent.pl/czas-misji>

KONSULTACJE ONLINE DLA NAUCZYCIELI

- Wspólne przygotowanie do prowadzenia najbliższego studium Biblii.
- Propozycje dodatkowych zajęć.
- Odpowiedzi na pytania związane z treścią studium.
- Wspólnota, modlitwa

każdy czwartek, godz.20.00

Zoom: 856 5129 9515

Kod dostępu: Biblia